

→ Leder for elsikkerhet

Leksjon 06: Arbeidsmetoder

→ Arbeidsmetoder m.h.t. elsikkerhet (FSE § 14 - 18)

Arbeid på frakoblet anlegg

Arbeid under spenning

Arbeid nær ved spenning

→ Arbeidsmetoder m.h.t. sikkerhet

Trafikksikkerhet

Arbeid i spor

Arbeid ved spor

Sannsynlighet for
trafikkskade (tog)

Elsikkerhet

Arbeid på frakoblet anlegg

Arbeid under spenning

Arbeid nær ved spenning

Sannsynlighet for
elektrisk skade

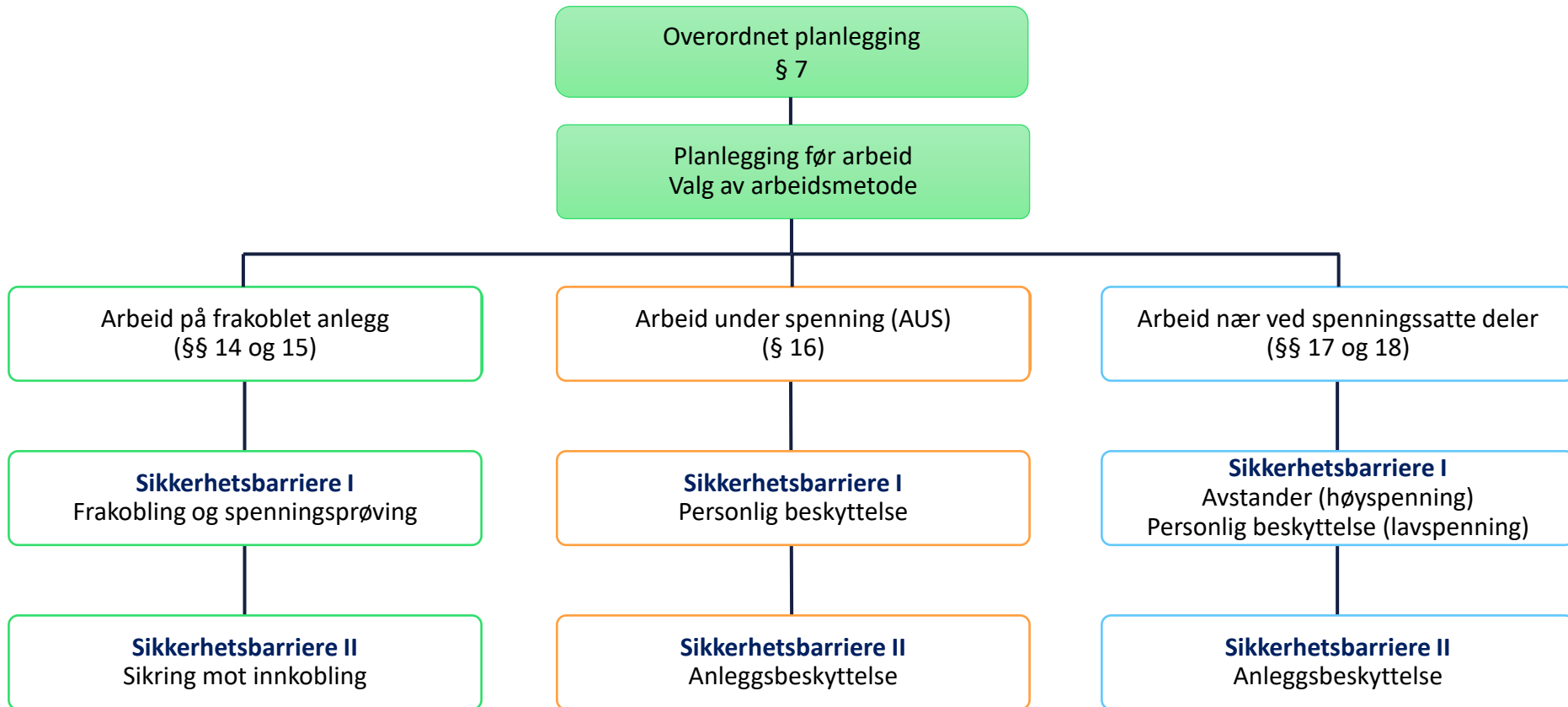
Generell sikkerhet

Arbeid langt unna spor

Arbeid langt unna elanlegg

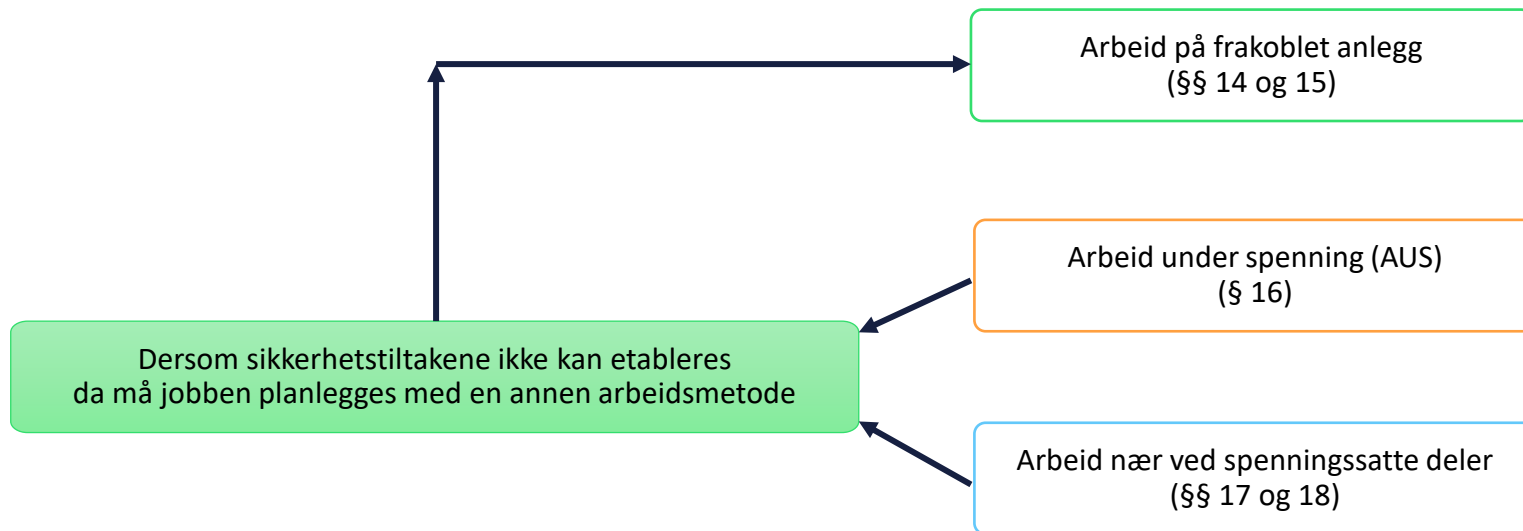
Sannsynlighet for annet
skade

→ Arbeidsmetoder

→ Arbeidsmetoder (FSE § 10)

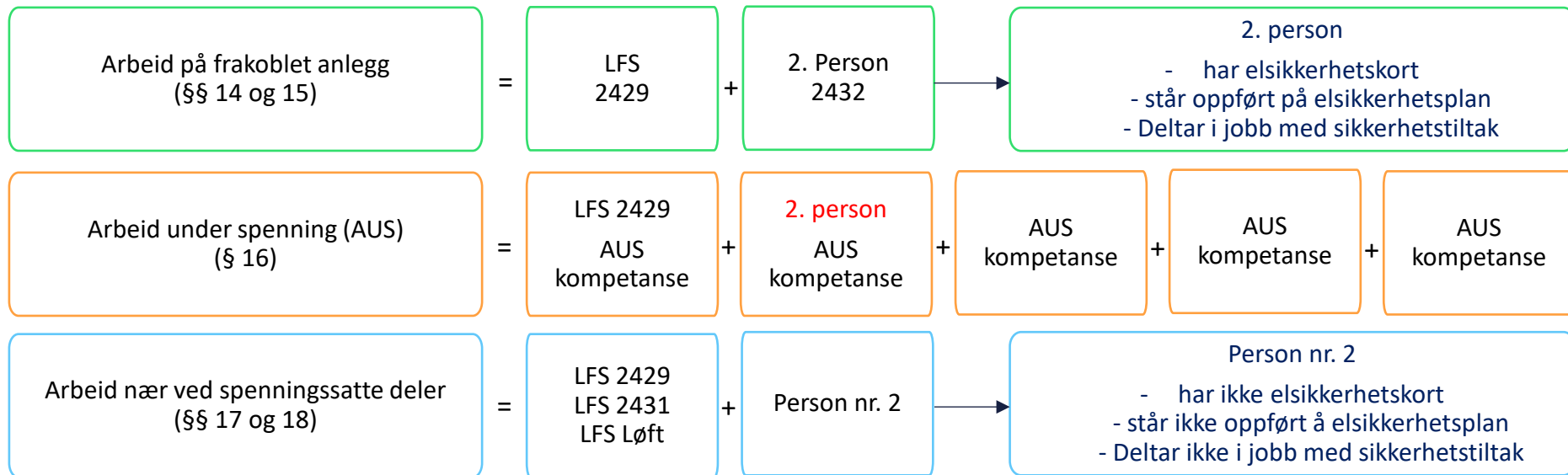
Så lenge sikkerhetstiltakene er etablert, er alle tre arbeidsmetoder like sikre.

Planlegging med en annen arbeidsmetode innebærer ny risikovurdering og ny SJA

→ Krav til minst to personer (ihht. FSE § 12)

Ved arbeid på eller nær ved høyspenningsanlegg skal det være minst to personer til stede for å ivareta beredskapen dersom det skulle oppstå en ulykke.

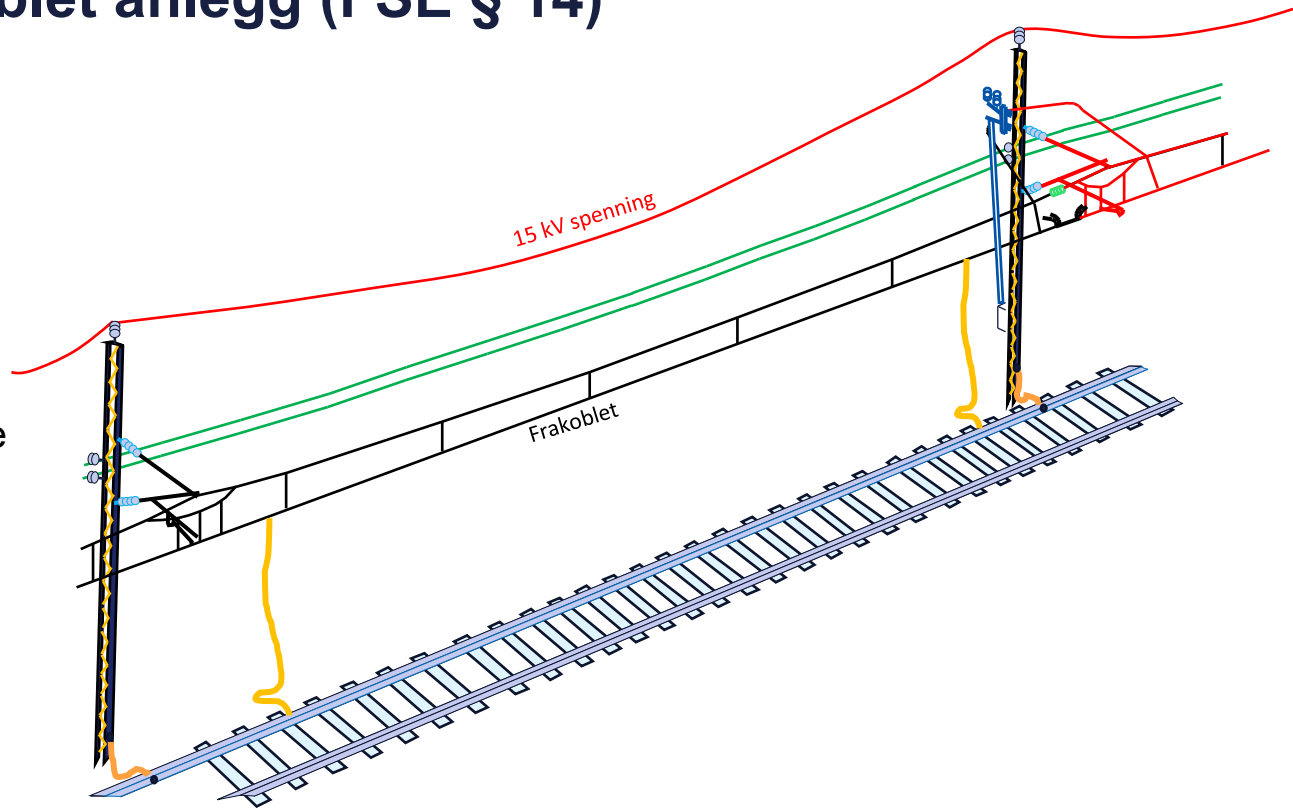

*Kravet om to personer kan frafalles
dersom en risikovurdering viser at dette ikke innebærer noen økt risiko for den som skal utføre dette.*

LFS snørydding

→ Arbeid på frakoblet anlegg (FSE § 14)

- Frakobling
- Sikring mot innkobling
- Spenningsprøving
- Jording av frakoblet ledning
- Årvåkenhet mot nærliggende spenning

Arbeid på frakoblet anlegg
(§§ 14 og 15)

- LFS ringer LFK og henviser til elsikkerhetsplan
  - LFK foretar frakobling og utpeker LFS
  - LFK sørger for sikring av brytere mot innkobling
  - LFS og «2. person» spenningstester anlegget
  - LFS og «2. person» etablerer sikkerhetstiltak
  - Sikkerhetstiltak kan være enten **arbeidsjord** eller kombinasjon av **endepunktsjord** + **markeringsjord** (FSE § 5)
- § 14

• **Jobben utføres**

- Før avvikling av tiltak blir alle parter informert
  - Sikkerhetstiltak avvikles
  - LFS ringer LFK og melder seg ut.
  - LFK legger inn brytere og anlegget spenningsettes
- § 15

Arbeid under spenning (AUS)
(§ 16)

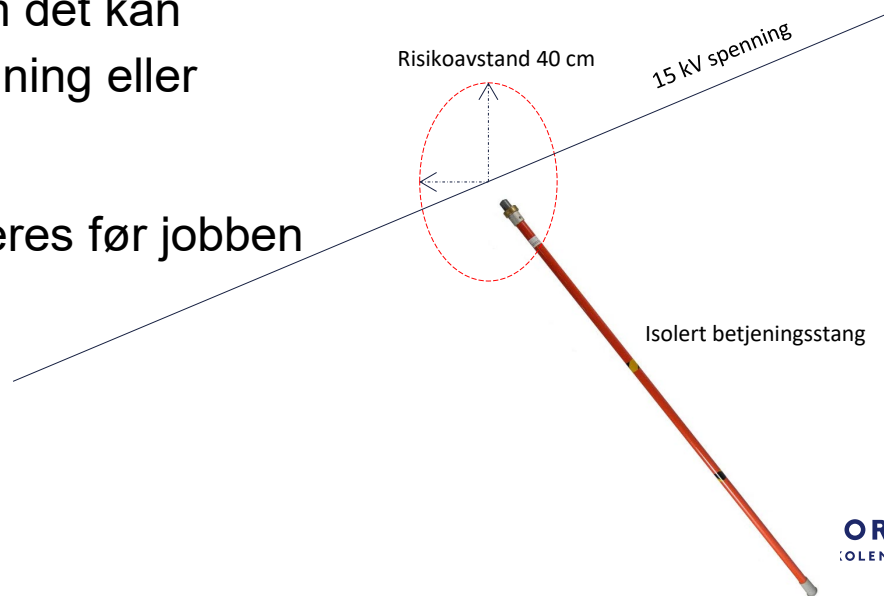
Arbeid nær ved spenningssatte deler
(§§ 17 og 18)

→ Arbeid under spenning (FSE § 16)

- Om vi skal jobbe på anlegg som er spenningssatte så kreves det tilstrekkelig opplæring. (AUS-kompetanse)
- Kun anerkjente AUS metoder kan benyttes
- Kun isolert utstyr skal benyttes dersom det kan komme nærmere enn 40 cm fra en ledning eller komponent
- Brann- og eksplosjonsfare skal elimineres før jobben settes i gang

- Hanskemetoden
- Barhåndsmetoden
- **Isolerstangmetoden**

Arbeid under spenning (AUS)
(§ 16)

- LFS 2429 ringer LFK og henviser til elsikkerhetsplan
- LFS blir utpekt av LFK
- LFS sørger for personlig beskyttelse
  - Verneutstyr
  - Avstand til griperingen
- LFS sørger for anleggsbeskyttelse
  - Isolerstang
  - Fare for brann
  - Fare for eksplosjon
- Jobben utføres
- Før avvikling av tiltak blir alle parter informert
- Sikkerhetstiltak fjernes
- LFS 2429 ringer LFK og melder arbeidslaget ut.

Arbeid på frakoblet anlegg
(§§ 14 og 15)

Arbeid nær ved spenningssatte deler
(§§ 17 og 18)

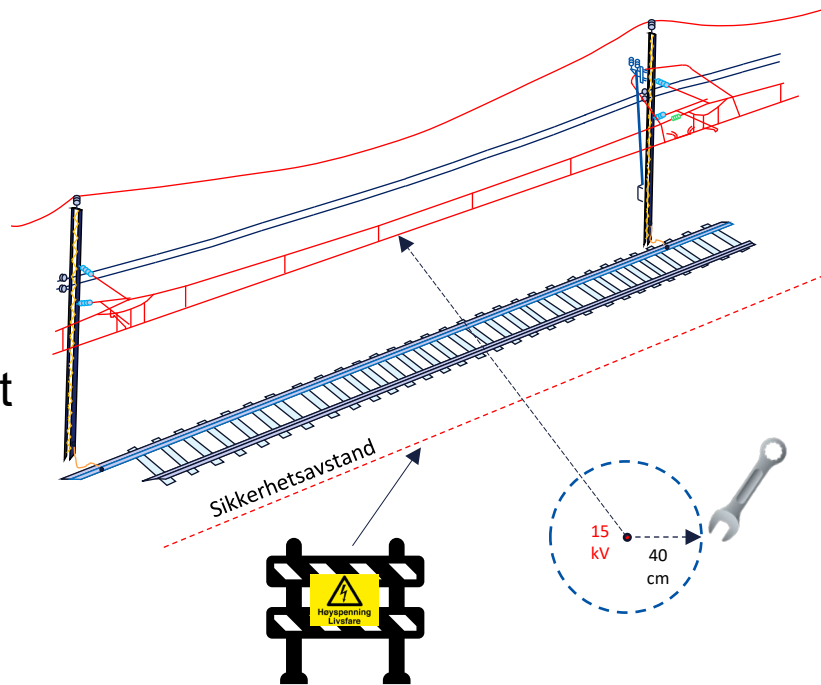
➔ Arbeid nær ved (FSE § 17)

Ved arbeid nær ved spenningssatte elektriske anlegg skal følgende sikkerhetstiltak etableres:

- a) markering av sikkerhetsavstand, og
  - b) etablering av avskjerminger og/eller avsperringer.
-
- ☐ For å sikre at kortslutning og jordslutning ikke forårsakes av verktøy eller materiell og at ingen kommer i berøring med spenningssatte deler, skal det i nødvendig utstrekning benyttes egnede beskyttelsesinnretninger.
  - ☐ Det skal påses at beskyttelsesinnretningene er egnet for det aktuelle arbeidet, for den aktuelle spenningen og er i forsvarlig stand.
  - ☐ Dersom sikkerhetstiltakene nevnt ovenfor ikke kan gjennomføres fullt ut må en annen arbeidsmetode benyttes

➔ Arbeid nær ved (FSE § 17)

- Arbeid der arbeidsplassen har en slik beliggenhet at personer uten sikkerhetstiltak kan komme innenfor risikoavstanden
- Dersom vi skal utføre en jobb i nærheten av et anlegg med **15 kV** spenning, må vi holde god **avstand** til anlegget
- Ingen deler av uisolert verktøy skal komme nærmere enn **40 cm** fra spenningssatte deler
- **Sikkerhetsavstand** skal være bestemt og markert av LFS slik at personell vet hvor nær anlegget dem har lov til å komme

→ Arbeid nær ved (FSE § 17)

Hva er sikkerhetsavstand?

Avstand som angir personelletts nærmeste tillatte arbeidsposisjon fra spenningsførende deler

Hvem fastsetter sikkerhetsavstand?

Sikkerhetsavstand skal fastsettes av **leder for elsikkerhet** for hvert enkelt arbeid og markeres

➔ Arbeid nær ved (FSE § 17)

Varslingsavstand

- Alt arbeid/aktiviteter innenfor **30 m** fra anlegg skal varsles anleggets eier, Bane NOR.

Vurderingsavstand

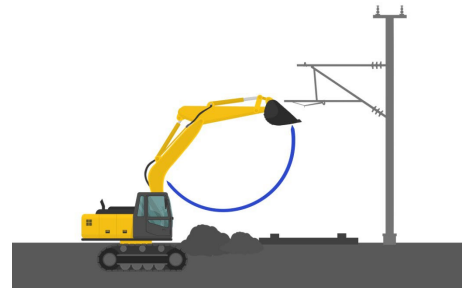
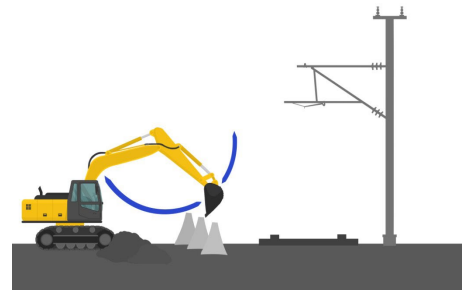
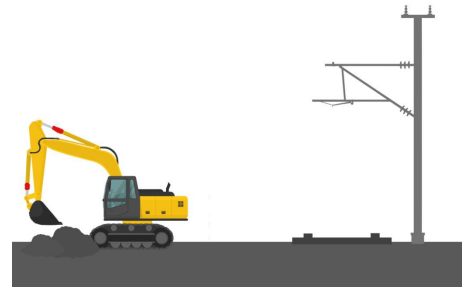
- Alt arbeid/aktiviteter nærmere enn **6 meter** fra anlegg krever vurdering av elsikkerhetstiltak.

Risikoavstand

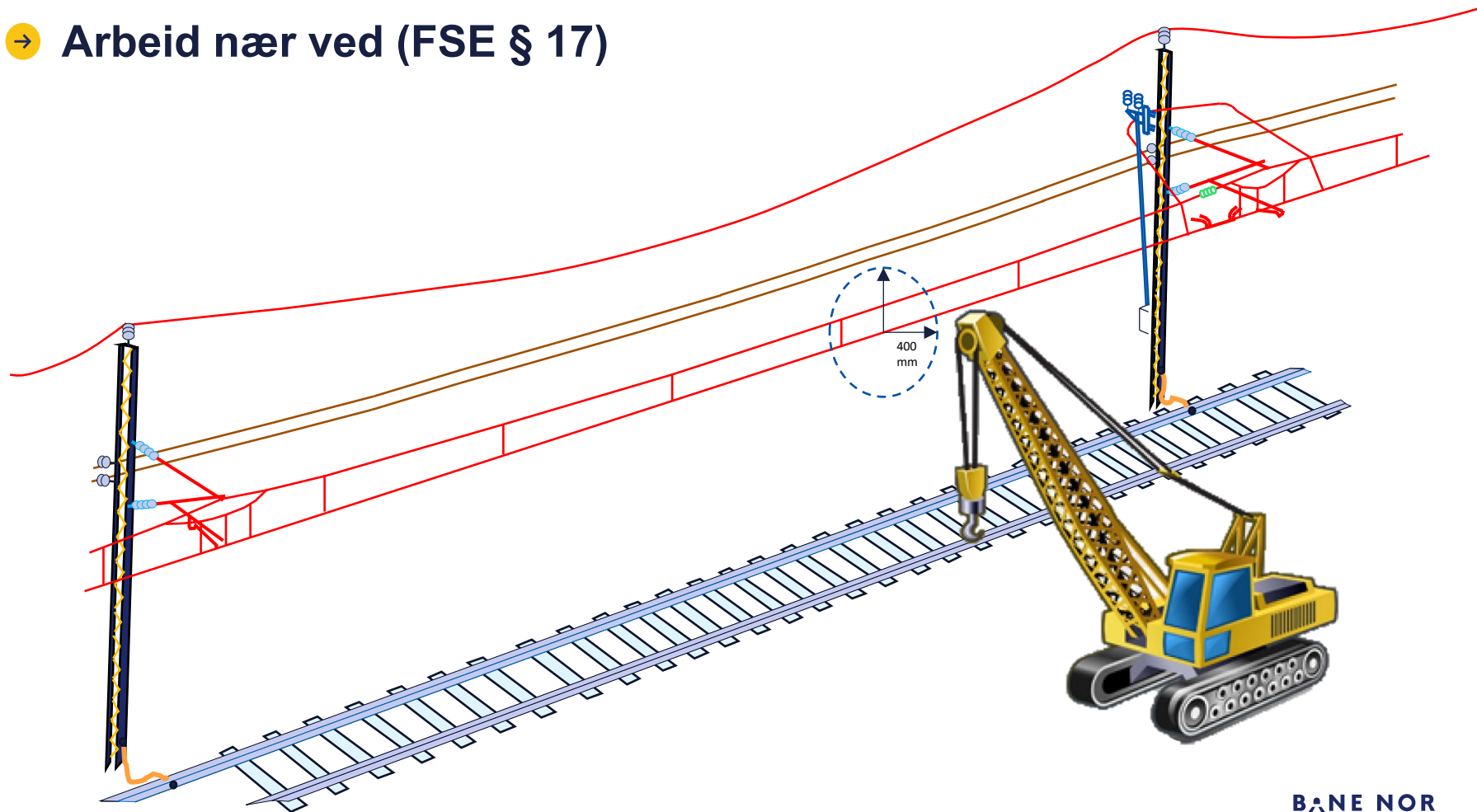
- Minste tillatte avstand fra spenning på 15 kV er **40 cm** i følge FSE

Sikkerhetsavstand

- Personellet's nærmeste tillatte arbeidsposisjon fra spenningsatte anleggsdeler. **Bestemmes av LFS**

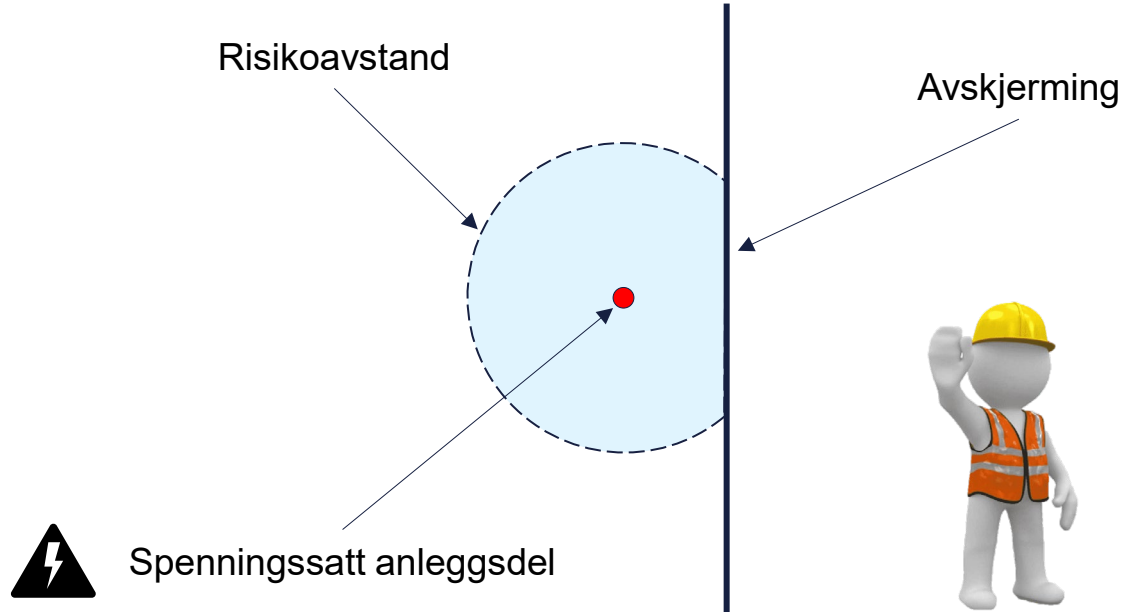

→ Arbeid nær ved (FSE § 17)

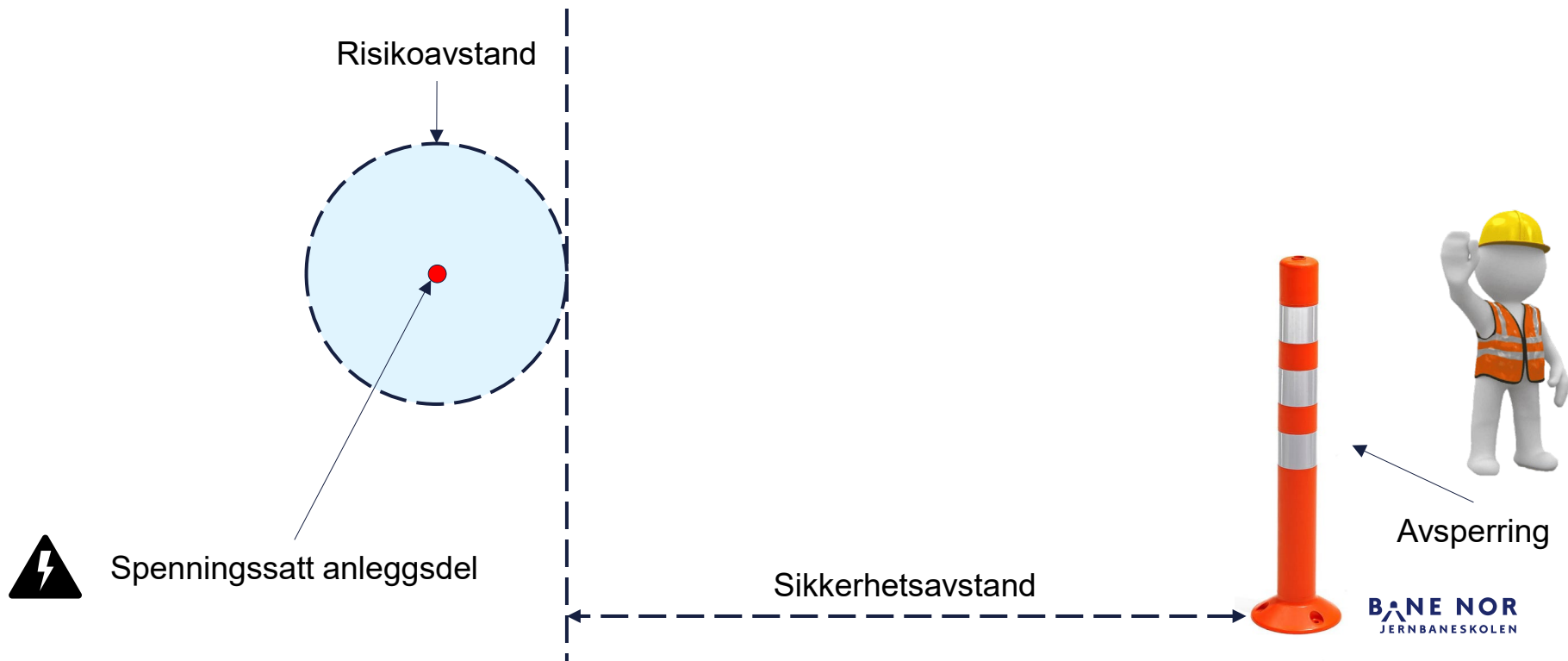
→ Avskjerming

Del som gir beskyttelse mot direkte berøring fra enhver vanlig adkomstretning

→ Avsperring

Avsperring blir satt opp i den avstanden som er bestemt som nærmeste arbeidsposisjon fra nærmeste spenningsførende anleggsdel **sikkerhetsavstand**.

→ Beskyttelsesskjerm på hengemast

Beskyttelsesskjerm blir montert på hengemaster mellom to forskjellige elektriske grupper på stasjoner.

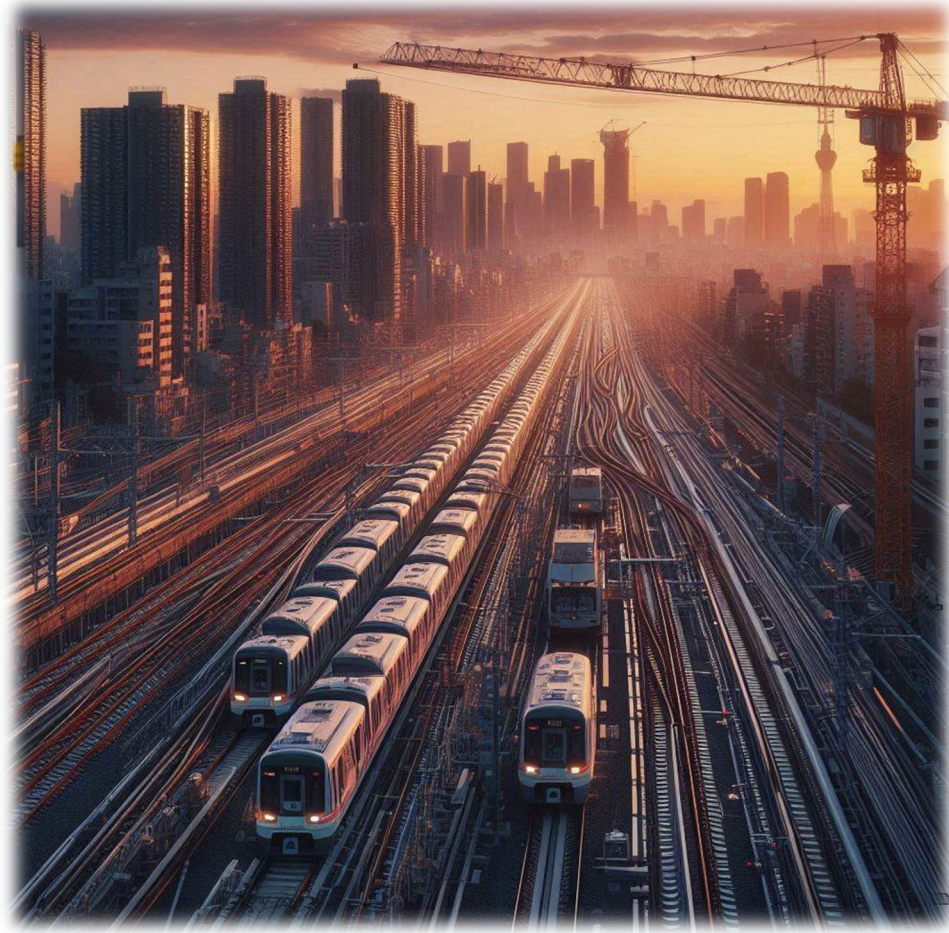

→ Arbeid nær ved (FSE § 17)

- Dersom horisontal avstand fra hengende last til nærmeste spenningsførende anleggsdel ved 30 grader utfall er mindre enn **6 meter**, så skal jobben risikovurderes av en godkjent LFS 2429
- Kraner som forsynes fra lokal strøm-leverandør skal jordes via nullpunktsikring av en **energimontør** eller **KL-Montør**.

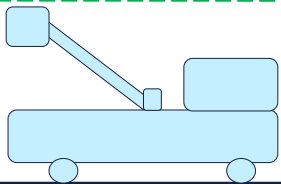
- Kraner uten tilførsel fra strømlleverandør kan jordes direkte uten nullpunktsikring av en godkjent LFS 2429/**2431** (LFS uten begrensning)

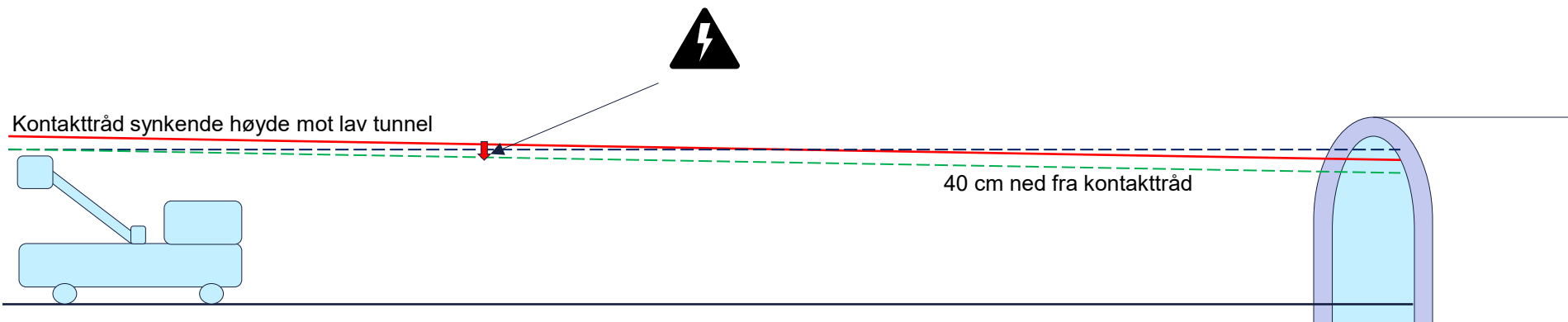
→ Arbeid nær ved – Skinne/veimaskin

Kontakttråd med konstant høyde

40 cm ned fra kontakttråd

→ Arbeid nær ved – Skinne/veimaskin

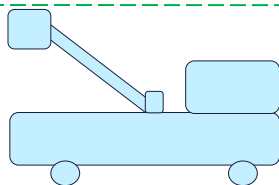
→ Arbeid nær ved – Skinne/veimaskin

- **Skinnegående** maskiner må holde minst 1 meters avstand til speningsatt kontaktledning over dem (med høydebegrensninger og sektersperrer)
- Dersom arbeidsplassen endres, skal høydebegrensning settes ut i fra ny høydemåling på stedet
- Dersom høydemåling ikke er mulig, må høydebegrensning settes til maks 3,7 meter

Kontakttråd

40 cm
100 cm

Arbeid nær ved spenningssatte deler
(§§ 17 og 18)

- LFS ringer LFK og henviser til elsikkerhetsplan
- LFS blir utpekt av LFK
- LFS setter høydebegrensning, sektorsperrer på maskinen mht **risikoavstand** (FSE § 5)
- LFS bestemmer og markerer **sikkerhetsavstand** (FSE § 5)
- LFS etablerer avskjerminger og/eller avsperringer
- LFS sørger for jordinger av maskinen (fagarbeid)

§ 17

- **Jobben utføres med avstand til anlegg**

- Før avvikling av tiltak blir alle parter informert
- Sikkerhetstiltak fjernes
- LFS ringer LFK og melder seg ut.

§ 18

Arbeid på frakoblet anlegg
(§§ 14 og 15)

Arbeid under spenning (AUS)
(§ 16)

Arbeid på frakoblet anlegg
(§§ 14 og 15)

- LFS ringer LFK og henviser til elsikkerhetsplan
- LFK foretar frakobling og utpeker LFS
- LFK sørger for sikring av brytere mot innkobling
- LFS og 2. person spenningstester anlegget
- LFS og 2. person etablerer sikkerhetstiltak
- Sikkerhetstiltak kan være enten **arbeidsjord** eller **endepunktsjord** + **markeringsjord** (FSE § 5)
- **Jobben utføres**
- Før avvikling av tiltak blir alle parter informert
- Sikkerhetstiltak avvikles
- LFS ringer LFK og melder seg ut.
- LFK legger inn brytere og anlegget spenningsettes

Arbeid under spenning (AUS)
(§ 16)

- LFS ringer LFK og henviser til elsikkerhetsplan
- LFS blir utpekt av LFK
- LFS sørger for personlig beskyttelse
  - Verneutstyr
  - Avstand til griperingen
- LFS sørger for anleggsbeskyttelse
  - Isolerstang
  - Fare for brann
  - Fare for eksplosjon
- **Jobben utføres**
- Før avvikling av tiltak blir alle parter informert
- Sikkerhetstiltak fjernes
- Alle LFSer ringer LFK og melder seg ut.

Arbeid nær ved spenningsatte deler
(§§ 17 og 18)

- LFS ringer LFK og henviser til elsikkerhetsplan
- LFS blir utpekt av LFK
- LFS setter høydebegrensning, sektorsperrer på maskinen mhh **risikoavstand** (FSE § 5)
- LFS bestemmer og markerer **sikkerhetsavstand** (FSE § 5)
- LFS etablerer avskjerminger og/eller avsperringer
- LFS sørger for jordinger av maskinen (fagarbeid)
- **Jobben utføres med avstand til anlegg**
- Før avvikling av tiltak blir alle parter informert
- Sikkerhetstiltak fjernes
- LFS ringer LFK og melder seg ut.